

MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF

ANTHONY ELLUL

Seduta tas-16 ta' Settembru, 2014

Citazzjoni Numru. 1255/1991/1

Bank of Valletta plc¹

Vs

Michael Fenech bhala direttur ghan-nom u in rapprezentanza ta' Fenech & Oil & Petroleum Company Limited

¹ Il-qorti tordna korrezzjoni fis-sens li jithassar il-kliem "*l-Prokuratur Legal Joseph Zammit ghan-nom u in rapprezentanza tal-Bank of Valletta Limited*" u minflok isem l-attur ghandu jaqra Bank of Valletta plc.

Kopja Informali ta' Sentenza

Permezz ta' citazzjoni prezentata fil-31 ta' Ottubru 1991 Bank of Valletta plc talab lill-qorti sabiex:

1. Tikkundanna lill-kumpannija thallsu s-somma ta' Lm19,240.59,5 bilanc ghad-debitu fl-overdraft accounts tal-kumpannija Fenech Oil & Petroleum Company Limited flimkien mal-imghax mill-1 ta' Ottubru 1991 sad-data tal-hlas.
2. Tikkundanna lill-konvenut Fenech ihallas lill-bank is-somma ta' Lm10,400 ammont dovut minnu bhala garanti flimkien mal-imghax ulterjuri mis-27 ta' Frar 1991 sad-data tal-hlas.

Il-bank ippremetta li l-bank kien ta' facilita ta' overdraft lill-kumpannija konvenuta b'kuntratt tas-6 ta' Dicembru 1978 publikat min-nutar Dr A. Sciberras Trigona u ghandha thallas is-somma ta' Lm19,240.59,5, filwaqt li l-konvenut Fenech huwa garanti sas-somma ta' Lm10,000. Minkejja l-konvenuti gew interpellati biex ihallsu, permezz ta' ittra ufficjali tas-26 ta' Dicembru 1990, baqghu inadempjenti u ghalhekk saret il-kawza.

Fil-15 ta' Gunju 1992 il-kumpannija konvenuta wiegbet (fol. 246):-

1. L-ammont mitlub jinkludi compound interest mahdum kontra l-ligi.
2. L-attur zied hallas dazju meta dan ma kienx dovut u minghajr il-kunsens tal-konvenuti. Dan wassal biex zdieg id-dejn.
3. Ma halliex lill-konvenut jinnegozja z-zejt u b'hekk ma hallihx inaqas il-pretiz kreditu.
4. Minhabba l-agir li jissemma hawn fuq, iz-zejt li kien mahzun fil-miftuh iddeterjora tant li l-konvenut ma setax ibieghu u dan effetwa l-kreditu prezenti.
5. L-attur hallas letters of credit lill-fornitur barrani meta l-konvenut kien qallu biex ma jhallashomx f'dawk l-ammonti (izda jhallashom f'ammont inqas) stante inadempjenza kuntrattwali min-naha tal-fornitur kuntrattwali.

Fil-20 ta' Dicembru 1993 il-kumpannija konvenuta pprezentat nota ta' l-eccezzjonijiet ulterjuri fejn qalet (fol. 519):

1. It-talba ghall-hlas tal-ispejjez ghandha tigi michuda ghaliex ma saritx talba mill-bank ghall-hlas. Din it-talba kellha ssir skond il-kuntratt ta' facilita' ta'

Kopja Informali ta' Sentenza

overdraft. Fid-dikjarazzjoni guramentata saret riferenza ghall-kuntratt tas-6 ta' Dicembru 1978 li jipprovdi:

"It is agreed that the Bank shall be entitled at any time to call upon the company to settle its indebtedness and pay the balance in the company's current account, a simple request in writing to be deemed good and sufficient notice for the company to implement its engagements forthwith".

Il-konvenut Michael Fenech wiegeb (fol. 250):-

Id-domandi tal-attur ghandhom jigu michuda peress li huma nfondati fid-dritt u fil-fatt peress li kien ftehem mal-bank li l-garanzija titnehha.

Il-qorti rat l-atti kollha li jinkludu rapport tal-perit komputista John A. Bonnici li b'digriet tas-26 ta' Ottubru 1994 (fol. 695) gie nominat sabiex jipprezenta rapport dwar l-ammont dovut lill-bank.

Sabiex tiddeciedi dwar it-talbiet tal-Bank of Valletta plc il-qorti trid tindirizza l-eccezzjonijiet kif proposti mill-konvenuti. Il-qorti taghmilha cara li ser tiskarta ghal kollox il-provi li ressqu l-konvenuti li m'ghandhom x'jaqsmu xejn mal-eccezzjonijiet li nghataw.

Imghax kompost.

Jirrizulta li kienu jezistu zewg accounts:-

Overdraft Account numru **102-0160601-5** (qabel 01 188 7457) u kont iehor **30201606011** (qabel 01 188 7465).

Il-kumpannija konvenuta ssostni li l-ammont mitlub jinkludi mghax kompost, u dan kontra l-ligi. Fid-dikjarazzjoni guramentata Michael Fenech spjega:

"Illi fl-ammont mitlub mill-attur hemm komputat compound interest ikkalkulat kull sitt xhur. Dan huwa kontra l-ligi u ghalhekk mhux dovut. B'hekk l-ammont globalment mitlub mill-attur ghandu jigi ridott" (fol. 247).

Kopja Informali ta' Sentenza

F'ittra datata 12 ta' Novembru 1993 (fol. 514) il-konvenuta argumentat li l-imghax kellu jigi kkalkolat b'imghax semplici sa mill-bidunett u mhux mid-data tal-ittra ufficjali tas-26 ta' Novembru 1990 (fol. 28).

Il-posizzjoni f'dan ir-rigward hi stabbilita mill-gurisprudenza. F'kaz ta' *overdraft* dan hu possibbli skond l-uzu kummercjali (ara per eżempju sentenza tal-Qorti tal-Appell fil-kawza **Bank of Valletta Limited vs Anna's Trading Company Limited et** tas-6 ta' Dicembru 2002). Il-qorti hi konvinta li l-kumpanija konvenuta kienet taf li qieghed jizjed imghax kompost, taghrif li setghet tasal ghalih mir-rendikonti li kienu jintbaghatu.

F'nota ta' kritika li pprezentaw il-konvenuti fit-2 ta' Settembru 2002 qalu li f'dan ir-rigward ma jaqblux mal-perit komputist in kwantu:

"a. li dan ikkonkluda li fl-1987 kien inghalaq kont wiehed biss u

b. li da baqa' jahdem l-imghaxijiet bis-sistema ta' compound interest sa Frar 1988 meta jirrizulta li l-facilita twaqqfet (fis-sens li giet reducing only) fl-1987" (fol. 804).

It-tezi tal-konvenuti hi li l-bank ghalaq il-facilitajiet f'Awissu 1987. Il-qorti ma taqbilx. Mir-rendikonti li pprezenta l-bank hu evidenti li wara Awissu kienu baqghu johorgu cekkijiet. L-*overdraft* account kien ghadu qieghed jigi operat irrISPETTIVAMENT jekk ic-CEKKIJET KIENUX inhargu qabel Awissu 1987 jew wara. 'Il fatt jibqa' li c-CEKKIJET baqghu jigu onorati bis-sahha tal-*overdraft* account. Imbaghad f'Dicembru 1987 il-konvenuta ddepozitat is-somma ta' Lm66,292.29 (fol. 73) u giet bi kreditu favur taghha. F'Dicembru 1987 fil-kont 01 188 7457 kien hemm is-somma ta' Lm25,190.167 favur il-konvenuta (fol. 73) li min-naha taghha baqghet tohrog cekkijiet. Pero' meta din is-somma giet utilizzata kollha u nqabzet bis-somma ta' Lm1,436, il-bank baghat ittra (5 ta' Lulju 1988, fol. 504) fejn gharraf lill-kumpanija konvenuta li: *"Since there is no agreement for you to overdraw this account, you are kindly requested to deposit this amount to regularise your position"*. Hu ovvju li sakemm giet utilizzata s-somma kollha ta' Lm25,190.167 zgur ma kienx qieghed jiddekorri mghax ghaliex fil-kont kien hemm flus tal-kumpanija konvenuta. Sa Frar 1988 kien ghad hemm bilanc ta' Lm6.61,2 favur il-konvenuta (fol. 68). Imbaghad f'Marzu 1988 jidher li nhargu pagamenti ohra u l-kont rega' gie f'debitu fis-somma ta' Lm1,436.22,8 sakemm f'Lulju l-bank interpellat lill-konvenuta sabiex thallas. Sa dak iz-zmien zgur li ma kienx iddekorra mghax kompost ghaliex il-konswetudini hi li jigi kkalkolat kull sitt xhur.

F'dak l-istadju ma setax jibqa' jikkalkola l-imghax kompost.

Kopja Informali ta' Sentenza

Ghal dak li jikkoncerna l-kont bin-numru **30201606011** (qabel 01 188 7465) jirrizulta li dan infetah f'Jannar 1984 b'debitu ta' Lm32,995. Mir-rendikonti relatati mal-kont bin-numru **102-0160601-5** (qabel 01 188 7457) jirrizulta li sa dak iz-zmien il-bilanc dovut mill-kumpannija konvenuta kien ta' iktar minn Lm100,000 (fol. 173). Fit-13 ta' Jannar 1984 gie kreditat l-overdraft account bis-somma ta' Lm32,995 (fol. 173) u cjoe' l-istess ammont li bih infetah il-kont **30201606011** (qabel 01 188 7465) cjoe' dak li fuq ir-rendikonti hemm il-kliem '*PLEDGE ON MERCHANDISE*'. Kont li wkoll infetah fit-13 ta' Jannar 1984. Il-perit komputist esprima l-opinjoni li jidher li dan il-kont infetah bhala *overdraft reducing only* (fol. 719). Alfred Cini, ufficjal tal-bank xehed (23 ta' Mejju 1995):-

"l-ftuh ta' Loan A/C isir permezz ta' Sanction Letter u minghajr kuntratt; nghid f'dan il-kaz ma kienx ftuh ta' Loan A/C bhala tali izda inqaleb Pledge on Merchandise A/C f'Overdraft Reducing Only"(fol. 743).

Il-qorti temmen li kull ma sar kien li ammont li kien fl-Overdraft Account gie trasferit f'kont iehor. Pero' taqbel mal-fehma tal-perit komputist li f'dan il-kaz ma ghandux ikun hemm imghax kompost gjaladarba jidher li ma kenitx facilita' ta' overdraft².

Il-perit komputist illikwida l-ammont dovut lill-bank. Fil-konkluzjoni qal:-

"Ghaldaqstant l-esponenti umilment jissottomettu u jissuggerixxu li din l-Onorabbli Qorti tilqa' t-talba tal-attur nomine fl-ammont ta' Lm11,403.15 kapital u Lm2,612.31 imghax sad-data tac-citazzjoni minghand il-konvenut nomine u Lm10,000 kapital u Lm400 imghax minghand il-konvenut proprio, it-tnejn flimkien ma' imghax kummercjali fuq il-kapital minn dik id-data sal-effettiv pagament".

Il-bank ma ghamel l-ebda kritika ghar-rapport tal-perit komputist. Fic-cirkostanzi, meqjus li l-konteggi li saru mill-perit komputist huma ta' natura teknika u hadd mill-partijiet ma ressaq provi biex jikkonvinci lill-qorti li l-konteggi li l-kalkoli huma zbaljati, il-qorti ser taddotta l-konkluzjoni tal-perit komputist.

² Il-perit komputist irrelata: *"L-esponent jidhiru wkoll li ladarba dan ma kienx overdraft account normali bil-facilita lill-klijent li jigbed il-flus minnu ghal gestazzjoni (gestjoni) tan-negozju kif ikollu bzonn, il-Bank ma setax jiccargja imghax bis-sistema ta' Compound Interest. Il-bank ghamel dan indirettament bili, kif stqarr il-Manager tal-bank John Cassar Torregiani fix-xhieda tieghu (fol. 608) u kif jirrizulta mir-rendikonti bankarji esebiti, jghaddu imghax dovut fuq l-Overdraft Reducing Only A/C ghall-Overdraft Account proprju u b'hekk il-klijent jigi ccargjat imghax fuq imghax meta mhux suppost"*(fol. 719).

Bejgh ta' zejt li kien nghata b'rahan lill-bank.

Il-konvenuta argumentat li l-bank ghamel l-ostakoli meta l-kumpanija konvenuta giet biex tbiegh miz-zejt li kien qieghed iservi bhala ta' garanzija. Mid-deposizzjoni ta' Charles Massa (fol. 566), ufficjal tal-bank, ma jirrizultax ix-xenarju li semma David Mifsud (affidavit fol. 614-615)³. Il-qorti ma tarax kif seta' kien fl-interess tal-bank li jirrifjuta li jinbiegh zejt meta dan kien ifisser hlas lill-bank. Mifsud stess xehed li meta kien jinbiegh miz-zejt li kien qieghed iservi ta' garanzija: "... iz-zejt kien jonqos, u d-debitu taghna mal-Bank kien similmint jonqos" (fol. 614). Mifsud qal:-

"Qed nesebixxi dokumenti DM4 sa DM30 – fejn nuri konsenji ta' zejt maghmula mill-kumpaniji ohra taghna Foblend lil varji xerrejja. Dawn l-konsenji huma kollha oltre Lm500 (salv tnejn). Ghal dawn ahna konna tlabna l-Bank of Valletta sabiex jaghtuna r-release u biex b'hekk inkunu nistghu nohorgu z-zejt, pero' huma rrifjutawna dejjem".

Il-qorti tosserva:-

1. Id-dokumenti kollha li pprezenta dan ix-xhud huma datati jew 1992 jew 1993, igifieri wara li l-kawza giet prezentata;
2. Ix-xhud spjega x'gara fit-18 ta' Marzu 1988 meta qal li l-konvenuta rceviet ordni ghax-xiri ta' zejt b'valur ta' Lm857.11. Qal li Massa qalilhom li ordnijiet taht Lm5,000 mhux ser jigu accettati. Michael Fenech, neputi tal-konvenut, xehed: *"Inoltre s-sur Massa kien qalilna illi ordnijiet biss fuq Lm5,000 jigu accettati"* (fol. 673). Ix-xhud Mifsud kompli li ghalkemm il-kompratur kien diga' hallas ghall-konsenja u l-flus inghataw lil-bank, minhabba l-posizzjoni li ha l-bank il-konvenut waqqaf il-hlas. Hu veru li mir-rendikont tal-bank jirrizulta li fit-18 ta' Marzu 1988 sar hlas ta' Lm857.11 u li fil-21 ta' Marzu 1988 dak l-ammont rega' gie debitat fil-kont tal-kumpanija (fol. 550). Fil-fehma tal-qorti din m'hijiex prova determinanti biex twassal lill-qorti tikkonkludi li l-verzjoni li taw ix-xhieda tal-konvenuta hi l-verita. Il-qorti toserva kif ma tressqux provi dokumentarji li juru li l-kumpanija konvenuta ipprotestat mal-bank li kienet qeghda tigi mxekkla milli tbiegh iz-zejt. Il-qorti hi tal-fehma li kieku din il-problema kienet verament tezisti l-kumpanija konvenuta kienet:-

2.1 Tipprotesta bil-miktub.

³ Kien impjegat tal-kumpanija konvenuta.

Kopja Informali ta' Sentenza

- 2.2 Titlob spjegazzjoni tar-raguni ghalfejn il-bank iddecieda li ordnijiet inqas minn Lm5,000 ma jaccettax. Haga li mill-provi ma jirrizultax li qatt intalbet.

Il-qorti tirrileva wkoll li lanqas ma tressqu provi dokumentarji li kien hemm ordnijiet ta' iktar minn Lm5,000. A bazi tal-provi li tressqu ordni simili min-naha tal-bank ma kenitx taghmel sens. Jekk din il-materja kienet daqstant importanti ghall-kumpannija konvenuta, il-qorti tistenna li kienu jsiru diskussjonijiet ma' ufficjali tal-bank biex isiru jafu ghalfejn inghatat ordni bhal dik u biex jipprovaw isibu soluzzjoni li kienet tajba ghaz-zewg partijiet. Il-qorti ma tista' tara l-ebda raguni ghalfejn il-bank seta' ostakola l-bejgh taz-zejt meta l-konvenuta stess ikkonfermat li d-dhul mill-bejgh ta' dan iz-zejt kien qiegħed imur għand il-bank sabiex jonqos id-dejn li kien hemm fil-kont tal-overdraft. Zgur li ma kienx fl-interess tal-bank li jostakola l-bejgh iktar u iktar meta tqies li skond ma xehed Michael A. Fenech iz-zejt huwa *perishable*. Dan apparti li l-kumpannija konvenuta kellha kull opportunita' kieku riedet, għaladarba ssostni li z-zejt hu *perishable*, li titlob għall-intervent tal-qorti sabiex jinbiegh (ara Artikolu 1972 tal-Kodici Civili). Għal ragunijiet li taf hi ma haditx dawn il-passi. Il-konvenuta ma tistax tilmenta mill-passivita' tagħha stess.

Fic-cirkostanzi l-qorti ma tistax tikkonkludi li l-konvenuti taw prova li l-bank attur kien ostakola lill-kumpannija fil-bejgh taz-zejt li kienet tat b'rahan għad-dejn li kellha.

Inoltre skond il-memorandum of pledge (Dok. AC16, fol. 771) ma jirrizultax li l-bank kellu xi obbligu li jirrilaxxa l-merkanzija. Ghalkemm il-konvenut xehed li l-imsemmi dokument kien "*biss memorandum of pledge ta' stocks favur il-Bank għall-loan account*" (fol. 748) fid-dokument jingħad li jirreferi għal rahan ta' merkanzija li kien f'mahzen gewwa Haz-Zabbar.

Il-konkluzjoni tal-qorti hi li ma taccettax il-verzjoni tal-kumpannija konvenuta.

Hlas zejjed lid-Dwana.

Il-konvenuta tilmenta li l-Bank of Valletta plc hallas flus lid-Dwana iktar milli suppost.

F'nota li pprezentat fil-15 ta' Dicembru 1993 (fol. 288), il-konvenuta qalet:

"Fil-fatt kif jidher minn Dok. B2 il-Bank iddebita lill-konvenut bl-ammont ta' Lm3532.

Fl-ewwel lok qed jigu hawn esibiti Dok MFZ1 sa 5. Dok MFZ 1 jindika l-ammont ta' dazju mhallas mill-Bank għall-import taz-zejt. Dok. MFZ 1 juri ammont ta' Lm3229.48. hemm diskrepanza bejn dan l-ammont u l-ammont f'Dok. B2 peress illi fid-Dok B2 il-Bank għamel charges ta' Lm3532".

Il-qorti rat iz-zewg dokumenti u hi tal-fehma li ma saritx prova sodisfacenti li jirreferu għall-istess haga. F'dan ir-rigward il-qorti tosserva:

- (a) Il-Bank of Valletta plc kien hareg garanzija favur id-Dwana għas-somma ta' Lm15,000. Permezz ta' ittra datata 24 ta' Dicembru 1990 (fol. 773) il-Kontrollur tad-Dwana talab il-hlas ta' Lm3,532.86,3. Il-bank onora l-garanzija u fil-31 ta' Dicembru 1990 hallas din is-somma u ddebita l-overdraft account tal-kumpannija konvenuta.
- (b) Id-debit ta' Lm3532.86,3 sar fit-2 ta' Jannar 1991 (ara Dok. B2);
- (c) Il-hlas ta' dazju ta' Lm3229.48 sar fl-24 ta' Mejju 1991 (ara timbru f'dik il-parti tad-dokument MF2(1) fejn jinghad: "*Firma u timbru tal-kaxxier*").
- (d) Il-kumpannija konvenuta għamlet ukoll kalkoli dwar x'kien dovut bhala dazju. Pero' din m'hijiex materja li kellha tigi trattata mal-Kontrollur tad-Dwana u l-bank m'għandux x'jaqsam.

Mela ma jidherx li s-somma ta' Lm3,532.86,3 li thallset fil-31 ta' Dicembru 1990 lill-Kontrollur tad-Dwana għandha x'taqsam mal-merkanzija li dwarha thallas dazju ta' Lm3,229.48 li skond id-dokument li pprezentat il-konvenuta sar fl-24 ta' Mejju 1991.

Hlas ta' letters of credit mill-Bank of Valletta plc.

F'nota prezentata fil-15 ta' Dicembru 1993 (fol. 296) il-konvenut għamel riferenza għall-ittra datata 3 ta' Marzu 1993 fejn jissemew tlett *letters of credit*. Il-kumpannija konvenuta ssostni li fir-rigward:

- (a) *letter of credit* 79/2362 kellhom jithallsu US \$58,933 u minflok il-bank hallas \$60,633, b'diskrepanza ta' US\$1699. Fatt li jirrizulta mid-dokumenti li pprezentat il-kumpannija konvenuta (fol. 278-314), b'mod partikolari d-debit advice datata 26 ta' Marzu 1980 (fol. 302), M'hemmx prova li dan il-hlas sar mill-kontijiet li huma meritu ta' din il-kawza. L-oneru tal-prova kien fuq il-kumpannija konvenuta.

- (b) *letter of credit* tat-22 ta' Settembru 1982 favur Texaco Spa, f'affidavit (fol. 674) il-konvenut qal: "*nitlob illi l-bank issa jaghtina spjegazzjoni, liema spjegazzjoni fil-fatt qatt ma tana*". Dwar dan m'hemmx provi u ghalhekk il-qorti ma tistax tesprimi fehma.
- (c) *letter of credit* I/80/1544 tal-20 ta' Mejju 1980 favur Texaco Spa, il-konvenut xehed kellha tithallas is-somma ta' US\$72,824.56 u minflok il-bank hallas US\$76,037.37, b'diskrepanza ta' US\$3,212.81. F'dan il-kaz ukoll ma saritx il-prova. F'nota li pprezentaw fit-2 ta' Settembru 2002 (fol. 802) il-konvenuti qalu li l-prova ser issir quddiem il-periti perizjuri. Fl-ewwel lok meta jinhatru periti perizjuri m'ghandux jerga' jinfetah l-istadju tal-provi. F'kull kaz il-konvenuti kienu talbu li jithassar l-inkarigu tal-periti perizjuri.

Garanzija li nghatat mill-konvenut Fenech.

It-tezi tal-konvenut hi li l-garanzija li kien ta lill-bank kienet thassret bi qbil mal-bank. Fid-dikjarazzjoni guramentata l-konvenut spjega li kellu jaghti garanzija skond sanction letter tal-25 ta' Awissu 1987 (Dok. H a fol. 254) ghall-facilita li kienet ser tiehu l-kumpannija konvenuta. Pero meta l-kumpannija ddecidiet li ma tiehux din il-facilita, talab li l-garanzija tieghu u tal-kumpannija jitnehew. Mill-atti jirrizulta li:

- (a) Fil-25 ta' Awissu 1987 harget sanction letter favur il-kumpannija konvenuta (fol. 254) ghas-somma ta' Lm145,000. Wahda mill-garanziji li tissemma hi "*3) Guarantee on Bank's form Leg01 for Lm10,000 signed by Mr Michael Fenech*".
- (b) Il-konvenut baghat ittra lill-bank, datata 30 ta' Dicembru 1987, fejn infurmah li l-kumpannija ma kenitx ser tiehu l-facilita' u ghalhekk talbu to "... Release all security held by you as per your letter dated 26th August 1987, under security held Nos 2,3,6, 8 and 9.". Fl-ittra jinghad ukoll "*We have instructed our Notary to communicate with your goodself so that the General hypothec by my Company dated 6th December 1978 will be cancelled, and making it conform with what has been stated above*".

Il-konvenut xehed:

"Illi l-Bank accetta dan u fil-fatt is-securities kollha tnehew. Sussegwentement il-Bank talab lill-konvenut sabiex jerga' jiffirmalu l-garanzija personali (Dok. I). Il-konvenut dan m'ghamlux" (fol. 251).

Kopja Informali ta' Sentenza

Fl-atti m'hemmx provi li juru li l-Bank of Valletta plc kien hassar il-garanzija li Michael A. Fenech ta personalment. Garanzija li kienet inghatat fit-8 ta' Gunju 1978 (ara Dok. D a fol. 25).

Ghalkemm jirrizulta li l-konvenut ma ffirmax Dokument I (fol. 252) b'daqshekk ma jfissirx li l-garanzija ma tghoddx. Garanzija li fit-8 ta' Ottubru 1985 ikkonferma li tezisti fl-ammont ta' Lm10,000 ghad-dejn tal-kumpannija konvenuta (fol. 24). Fil-fehma tal-qorti d-dokument I (fol. 252) hu fih innifsu ndizju kif mhux minnu li l-bank kien hassar il-garanzija.

Fic-cirkostanzi din l-eccezzjoni ser tigi michuda.

Spejjez tal-kawza.

L-eccezzjoni ulterjuri hi bla bazi. Irrispettivament saritx interpellazzjoni qabel giet prezentata c-citazzjoni, il-konvenuti kkontestaw il-pretensjoni tal-bank u mhux ammettew it-talbiet. Ghalhekk l-interpellazzjoni qabel il-kawza ma kienet ser tbiddel xejn.

Ilmenti ohra.

Il-konvenuti jilmentaw ukoll (ara nota ta' sottomissjonijiet tal-14.9.2012) dwar:-

- (a) spejjez ta' *insurance premia* li gew debitati fil-kont;
- (b) rata ta' imghax applikabbli;

F'affidavit (fol. 646) il-konvenut ilmenta wkoll dwar:-

- (a) Spejjez fuq *monthly statements*;
- (b) Spiza ghal *stock control*;
- (c) Imghax trasferit minn Loan Account ghal fuq l-Overdraft Account (ara wkoll verbal tas-seduta tas-26 ta' Ottubru 1994, fol. 695).

F'affidavit bid-data tas-16 ta' Mejju 1996 il-konvenut qal li f'Dicembru 1987 il-facilita tal-overdraft u loan kienu mhallsin. Sahansitra fin-nota tal-14 ta' Settembru 2012 il-konvenuti

qalu li ma kienux jaqblu mad-data li l-espert komputist ikkunsidra bhala d-data meta nghalqet il-facilita' tal-overdraft⁴. Ma nghataw l-ebda eccezzjonijiet f'dan is-sens.

Ilmenti li ma jiformawx parti mid-difiza tal-kumpannija konvenuta li pproponiet fin-nota tal-eccezzjonijiet. Madankollu fir-rigward ta' certu ilmenti ser tiehu beneficcju minhabba dak li rrelata l-perit komputist (ara paragrafu 6.1.6) gialadarba Bank of Valletta plc ma lmentax u ma ghamel l-ebda kritika ghall-konkluzjonijiet li wasal ghalihom u anzi jidher li jaqbel maghhom.

Ghal dawn il-motivi l-qorti tiddeciedi l-kawza billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenuti tilqa' t-talbiet tal-Bank of Valletta limitatament kif ser jinghad:-

- 1. Tikkundanna lill-kumpannija konvenuta sabiex thallas lill-Bank of Valletta plc is-somma ta' sitta u ghoxrin elf hames mija u tnejn u sittin ewro u dsatax-il centezmu (€26,562.19) bhala kapital bl-imghax mill-1 ta' Novembru 1991 sakemm isir il-hlas, u sitt elef u hamsa u tmenin ewro u erbgħa centezmi (€6,085.04) bhala imghax sal-31 ta' Ottubru 1991.**
- 2. Tikkundanna lill-konvenut sabiex bhala garanti tal-kumpannija konvenuta jhallas solidament magħha s-somma ta' tlieta u ghoxrin elf mitejn u tlieta u disghajn ewro u tlieta u sebghin centezmu (€23,293.73) bhala kapital bl-imghax mill-1 ta' Novembru 1991 sakemm isir il-hlas, u mghax ta' disa' mija u wiehed u tletin ewro u erba' u sebghin centezmu (€931.74) bhala imghax sal-31 ta' Ottubru 1991.**

Spejjez jinqasmu in kwantu għal 72% a karigu tal-konvenuti u 27% a karigu tal-Bank of Valletta plc.

< Sentenza Finali >

⁴ Qalu wkoll li f'Dicembru 1987 il-konvenuti ddepozitaw fil-kont somma li kienet teccedi l-overdrawn balance u wkoll "*il-loan account balance u kien hemm bilanc sostanzjali favur il-konvenuti*". Għal dak li jikkoncerna l-kont li l-konvenuti rreferew għalih bhala l-loan account, u cjoe' 01 188 7465, mir-rendikonti li pprezentat l-attrici ma jirrizultax li f'Dicembru 1987 sar xi depozitu.

-----TMIEM-----